

Zagovor plakata pri predmetu filozofija

TOMAŽ AKVINSKI

Ključne besede: Tomaž Akvinski, tomizem, vera in razum, bit in bistvo, pet dokazov o
obstoju Boga

Avtor: Urška Modic, 4. B

Mentor: Gorazd Brne, univ. dipl. fil. in prof. soc.

Podpisani avtor izjavljam, da je ta pisni izdelek moje lastno delo.

Postojna, marec 2016

1 PODATKI O ŽIVLJENJU

Tomaž Akvinski se je rodil leta 1225 in umrl leta 1274. Bil je redovnik, italijanski filozof, krščanski teolog, cerkveni učitelj katoliškega redu bratov pridigarjev dominikancev ter najpomembnejši sistematik srednjega veka oz. obdobja visoke sholastike. Obdobje visoke sholastike lahko imenujemo tudi srednjeveški aristotelizem. Med študijem v Neaplju se je začel zanimati za dominikanski red. Njegova družina je bila strogo proti, zato so ga bratje redovniki ugrabili in poslali v Pariz. Tam je postal učenec Alberta Magnusa (Alberta Velikega). Albert Veliki je imel veliko zaslugo pri Tomaži povezavi aristotelizma in krščanske filozofije, ki izhaja od Avgušтина.

2 TOMIZEM, VERA IN RAZUM, BIT IN BISTVO

V 14. stoletju so filozofijo Tomaža Akvinskega, ki se imenuje tomizem, razglasili za uradno cerkveno filozofijo in tako je ostalo vse do 50. let 20. stoletja. V svojih spisih je obravnaval pogansko filozofijo arabskih aristotelikov in filozofijo teologije.

Zanj je bilo osrednje filozofsko vprašanje odnos med vero in razumom. Zapisal je, da si vera in razum ne moreta biti v protislovju, saj oba izhajata iz Boga. Teologija in filozofija ne moreta priti do različnih resnic, razlikujeta se le po svoji metodi. Filozofija namreč izhaja iz ustvarjenih stvari in tako pride do Boga, teologija pa začenja od Boga. Filozofija za teologijo opravlja pomembne naloge, saj razumsko zagotovi in brani osnove verovanja. Tomaž Akvinski je nasprotoval vsem filozofom, ki so zavračali razum, um je imel namreč za božji dar. Učil je, da je tisto, kar je spoznano kot razumno, obvezujoče za teologijo. Filozofija naj bi bila le "služabnica teologije".

Tomizem je bil močno razširjen po vsej krščanski Evropi, ponoven razcvet je doživel konec 19. stoletja. Imel pa je tudi nasprotnike. Izrazit nasprotnik je bil Tomažev sodobnik Roger Bacon, ki se je ukvarjal z naravoslovjem, matematiko in jezikoslovjem. Tomizem je zavračal, ker ni temeljil na izkušnji, bil je upravičen a priori, Roger pa je učil, da je izkušnja temelj človekovega spoznanja, torej je poudarjal a posteriori upravičeno prepričanje.

Akvinski je tudi pisal, da vsemu, kar je ustvarjeno, pripada razlika med bitjo in bistvom. Bit je po njegovem princip, skozi katerega bivajoče šele je bivajoče. Samo v Bogu pa njegova bit sovпада z njegovim bistvom. Bit Boga je popolnost, božji enostavnosti ne more biti niti nekaj dodano niti nekaj odvzeto. Bog je cel svet ustvaril kot popolnega, zato je zlo ne izhaja iz Boga.

3 PET DOKAZOV O OBSTOJU BOGA

Tomaž Akvinski je podal 5 dokazov o obstoju Boga. Pri tem je odklonil a priorne dokaze, saj njegovi dokazi izhajajo iz izkustva. 1. dokaz: Vse gibanje in spreminjanje zahteva nekaj gibajočega. Niz gibanja ne more segati nazaj v neskončnost, mora obstajati nek začetek gibanja, torej prvi gibalec, ki pa je sam negiban in prav to je Bog. 2. dokaz: Vsak učinek ima

nek vzrok. Nič pa ni vzrok samega sebe, zato mora obstajati nek prvi vzrok, ki sam ni povzrokovan in to je Bog. 3. dokaz: Odkrivamo stvari, ki morejo biti ali ne biti. Enkrat bi moglo vse tudi ne biti, tedaj pa nič ne bi moglo začeti obstajati. Iz tega sledi, da so stvari, ki so nujne iz sebe ali zaradi drugega. Niz stvari, ki so nujne iz nečesa drugega, ne morejo potekati v neskončnost in Bog je tisto, kar je obstajalo prvo in nujno skozi sebe. 4. dokaz: V vseh stvareh obstaja več ali manj. Obstaja pa neko merilo, ki to določilo vsebuje v popolnosti in to je Bog. 5. dokaz: Da bi nerazumske stvari dosegle nek cilj, potrebujejo nekoga, ki postavlja cilj. Od tod ureditev sveta, naravnana k cilju, potrebuje Boga za krmarja.

4 VIRI IN LITERATURA

Jerman F. (1989). Filozofija. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Kunzmann P., Wiedmann F., Burkard F. – P. (1997). DTV Atlas filozofije. Ljubljana: DZS.

(neznan avtor) Danes goduje sveti Tomaž Akvinski (28. 1. 2011).

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/D26BFCF837F1575EC1257826002D314C?OpenDocument> (dostop: 20. 3. 2016).